FRANK WEDEKIND
Maestrul cântăreţ
TREI PĂRŢI

personajele
GERARDO, *maestru cântăreţ cezaro-crăiesc*
DOAMNA HELENE MAROWA
PROFESORUL DUHRING
MISS ISABEL COEURNE
MULLER, *proprietar de hotel*
UN SERVITOR AL HOTELULUI
UN BĂIAT LIFTIER
O PROFESOARĂ DE PIAN
Decor

O cameră de hotel asemănătoare cu un salon. O uşă la mijloc, uşi laterale. La stânga, în faţă, o fereastrăcu perdelele grele lăsate. La dreapta, un pian cu coadă. În *spatele pianului, un paravan japonez maschează căminul. De jur-împrejur se află geamantane mari, deschise; fotoliile sâni încărcate cu coroane uriaşe de lauri. Numeroase buchete de flori sunt împrăştiate prin cameră o grămadă de buchete, aşezate unul peste altul, se află pe pian. La dreapta şi la stânga – din perspectiva spectatorului.*

SCENA I

Un servitor al hotelului, apoi un băiat liftier.

Servitorul (*vine din camera alăturată cu un maldăr de haine în braţe şi le împachetează într-unul din geamantanele mari. Îndreptându-şi corpul, deoarece se aud bătăi în uşă*): Cine-i?

— Intră!

Un liftier E jos o femeie care-ntreabă dacă domnul maestru cântăreţ e-acasă.

Servitorul Nu-i acasă.

Liftierul iese.

Servitorul: (*trece în camera alăturată şi se-ntoarce cu un maldăr de haine în braţe. Punând hainele deoparte şi-ndreptâ*ndu-*se spre uşă, deoarece se-aud bătăi*): Ei, acum cine-o mai fi? (*Deschide uşa şi primeşte trei sau patru buchete, vine cu ele în faţă şi le aşază cu grijă pe pian; se apucă iar să facă bagajele; bate*

cineva, *se duce la uşă şi deschide*, *preia o mină de*

scrisori în toate culorile, *vine cu ele în faţă şi trece în revistă adresele*): „Mister Gerardo”. – ” Domnului maestru cântăreţ”. – „Monsieur Gerardo”. – „Gerardo Esqu”. – „Nobilului domn”.

— Asta-i subreta! – „Domnului maestru cântare cezaro-crăiesc”. – (*Pune scrisorile pe* o *tavă împachetează mai departe*.)

SCENA II

Gerardo, *servitorul*, mai *târziu liftierul*.

Gerardo încă n-ai terminat de-mpachetat?

— Cât timp îţi iau dumitale bagajele?

Servitorul îndată sunt gata, domnule maestru cântăreţ.

Gerardo Dar grăbeşte-te. Mai am şi alte treburi. Ia să văd. (*Uitându-se într-unul din geamantane*.) Dumnezeule milostiv! Dumneata nu ştii cum se-mpătură o pereche de pantaloni? (*Scoţând hainele*.) Asta numeşti dumneata-mpachetat?

— Priveşte, mai poţi învăţa ceva de la mine. Trebuia s-o ştii mai bine ca mine. Aşa se iau pantalonii. Apoise-ncheie-aici sus. Apoi se-apucă aceşti doi nasturi. Uite, nasturii ăştia de-aici, despre ei e vorba; apoi – pantalonii se-ntind bine. Uite-aşa! Aşa!

— Şi-apoi se-împătură în două. Uite-aşa! în felul ăsta, pantalonii-şi păstrează fasonul şi-o sută de ani!

Servitorul (*cu adâncă veneraţie*, *plecând ochii*): Domnul maestru cântăreţ o fi fost cândva croitor, fără-ndoială. I

Gerardo Ce?!

— Ei, nici chiar aşa – nătărăule! (*DânduM*

pantalonii.) Ţine, împachetează, dar grăbeşte-tej puţin.

Servitorul (aplecat *deasupra geamantanului*): Au sosit şi câteva scrisori pentru domnul maestru cântăreţ.]

Gerardo (*deplasându-se spre dreapta*): Da, le-am văzut.

Servitorul şi flori!

Gerardo Da, da. – (*Ia scrisorile de pe tavă şi se trânteş într-un fotoliu din faţa pianului*.) Dar grăbeşte-te pentru Dumnezeu, să isprăveşti odată!

Servitorul trece în camera de-alături.

Gerardo (*deschide scrisorile*, *le parcurge în grabă cu un zâmbet radios*, *le mototoleşte şi le aruncă sub fotoliu*. *Citeşte cu voce tare dintr-una*): „... Prin dumneavoastră, să aparţin Dumnezeului meu! Ca

să mă faceţi imens de fericită pe toată viaţa, cât de puţin vă trebuie! Gândiţi-vă…" (*Apoi pentru sine*.) Doamne atotputernic! Mâine seară trebuie să cânt Tristan la Bruxelles şi nu mai ştiu o notă!

— Nici măcar o notă! –(*Uitându-se la ceas*.) Trei şi jumătate.

— Mai trei sferturi de oră. –(*întrucât bate cineva la uşă*.) Intrăăă!

Liftierul (*cărând un coş cu sticle de şampanie*): Trebuie să-l depun domnului maestru cântăreţ…

Gerardo Cum?

— De la cine!

Liftierul Trebuie să-l depun domnului maestru cântăreţ în cameia.

Gerardo (*ridicându-se*): Ce-ai acolo? (*Luându-i coşul*.)

Mulţumesc.

Liftierul iese.

Gerardo (*cărând coşul în faţă*): Dumnezeule milostiv, cu ce să-ncep! (*Citeşte cartea de vizită însoţitoare şi strigă*): Georg!

Servitorul (*vine din camera alăturată cu un maldăr de haine în braţe*): Sunt ultimele, domnule maestru cântăreţ. (*Le distribuie în diferite geamantane, pe care le închide apoi*.)

Gerardo Bine.

— Nu mai sunt aici pentru nimeni!

Servitoru ştiu, domnule maestru cântăreţ.

Gerardo Pentru nimeni!

Servitorul Domnul maestru cântăreţ poate fi liniştit. (*Dându-i cheile de la geamantane*.) Cheile, domnule maestru cântăreţ.

Gerardo (*băgând cheile în buzunar*): Pentru nimeni!

Servitorul Geamantanele-o să fie coborâte-ndată. (*Vrea să plece*.)

Gerardo Aşteaptă…

Servitorul (*se întoarce*): Domnule maestru cântăreţ…

Gerardo (*îi dă un bacşiş*): Pentru nimeni!

Servitorul Vă mulţumesc cu plecăciune. (*Iese*.)

Gerardo

Mlăă COEURNE

Gerardo

Miss

COEURNE

SCENA III".

(*singur, uitându-se la ceas*): Mai jumătate de oră. (*Caută printre florile de pe pian partitura de la „Tristan" şi cânta cu jumătate de voce, plimbându-se încoace şi-ncolo*):

„Izolda! Iubito! Eşti a mea?

Te capăt iară? Te pot cuprinde?"

(*îşi drege glasul, execută două terţe la pian şi începe iar*):

„Izolda! Iubito! Eşti a mea?

Te capăt iară?..." (*îşi drege glasul.*) Ce aer infernal! – (*Cântă:*)

„Izolda!

— Iubito!"

Mi-apasă ceva ca plumbul pe nervi!

— Aer! Aer! (*Se-ndreaptă spre stânga şi caută sfoară de la perdele.*) Unde-o fi?

— Pe partea cealaltă. – Iat-o! (*Ridică repede perdelele şi se-ntoarce, deoarece o vede în faţa sa pe Miss Coeurne cu capul lăsat pe spate, într-un fel de disperare reţinută.*) – Dumnezeule preabun!

SCENA IV

Miss Coeurne. Gerardo.

(*în vârstă de şaisprezece ani, blondă, cu părul lăsat pe spate, cu un buchet de trandafiri roşii în mină, vorbeşte cu accent englezesc, privindu-l direct în ochi pe Gerardo*): Vă rog, nu m-alungaţi. Ce-aş putea face altceva cu dumneata? Nu te-am rugat eu să vii aici, martor mi-e cerul. Ar fi nedrept, domnişoară, să mi-o iei în nume de rău, dar mâine seară trebuie să cânt. Îţi mărturisesc deschis, credeam că-mi pot rezerva această jumătate de oră numai pentru mine. Chiar am dat poruncă expresă ca nimeni să nu fie lăsat aici, oricine ar fi el.

(*înaintând*): Nu m-alungaţi. V-am auzit ieri în rolul lui Tannhäuser şi vă aduc doar aceşti trandafiri.

Miss

Coeurne

Gerardo

Miss

Coeurne

Gerardo

Miss

Coeurne
Gerardo
Miss Coeurne
Gerardo
Miss Coeurne
Gerardo Miss Coeurne Gerardo
Miss
Coeurne
Gerardo
Şi?
— Ei?
— Şi?
Pe mine!
— Nu ştiu dacă mă exprim corect.
(*îmbrăţişează speteaza unui fotoliu, după o scurtă luptă, clătinând din cap*): Cine eşti dumneata? Miss Coeurne.
Ahaânţeleg!
Sunt încă tare proastă.
Îmi dau seama. Dar vino, domnişoară – (*aşe*zându-*se într-un fotoliu şi ţinând-o între genunchi*)
— Să vorbim serios, aşa cum încă nu ţi s-a întâmplat în scurta dumitale viaţă şi – aşa cum se pare că ai absolută nevoie.
— Mie-mi dă mâna, fiindcă sunt artist – te rog să mă-nţelegi bine; ai – câţi ani ai?
Douăzeci şi doi.
Ai şaisprezece, cel mult şaptesprezece. Te faci cu câţiva ani mai mare ca să-mi fii mai pe plac.
— Ei?
— Eşti încă tare prostuţă. Şi-n atribuţiile mele de artist – zău, domnişoară! – nu intră şi aceea de-a te vindeca de prostie! Nu mi-o lua în nume de rău.
— Ei? De ce-ai rămas aşa perplexă?
Am spus că sunt încă tare proastă, fiindcă lucrul acesta este la mare preţ, aici în Germania, la o tânără fată.
Eu nu sunt german, fetiţo, dar cu toate acestea… Ei?
— Nu sunt nici pe departe atât de proastă.
La urma urmelor, nici eu nu sunt guvernantă!

— Expresia este nepotrivită, îmi dau seama, căci – fără-ndoială, nu mai eşti un copil, nu-i aşa? Nu!

— Slavă Domnului!

— Acum nu!

Dar vezi dumneata, scumpă domnişoară, poţi juca lawn-tennis, ai skating-cluburi, te poţi plimba cu bicicletă, poţi face excursii-n munţi cu prietenele dumitale, poţi înota, călări, dansa. Oricum, ai tot ce-şi poate dori o fată tânără. *Atunci*, *de ce vii*, *domnişoară*, *la mine*)

Miss

COEURNE

Gerardo

Gerardo

Miss

COEURNE

Gerardo

Miss

Coeurne

Gerardo

Fiindcă toate astea-mi sunt dezagreabile şi le găsesc îngrozitor de plicticoase. Mă rog, ai dreptate; nu vreau să te contrazic în vreun fel. Eu, trebuie să ţi-o spun deschis, cunosc viaţa sub o altă latură. Dar, fetiţo, eu sunt bărbat şi am treizeci şi şase de ani. Va veni; şi pentru dumneata vremea să pretinzi o-nţelegere mai înaltă a vieţii. Dacă ai fi cu doi ani mai în vârstă, s-ar găsi cu siguranţă cineva pentru dumneata şi n-ar mai fi nevoie să te-ascunzi după perdele aici la mine, la unul care nu te-a rugat să vii aici şi pe care nu-l cunoşti mai bine decât îl – cunoaşte întreaga Europă – ca să guşti viaţa din perspectiva lui superioară.

Miss Coeurne respiră greu.

Ei?

— Dacă ţi-ai revenit, sincere mulţumiri pentru trandafiri! –(*Strângându-i mâna*.) Vrei să te mulţumeşti cu asta pentru azi? Orice vârstă aş avea, nu m-am gândit încă la vreun bărbat până ieri, când v-am văzut pe scenă în rolul lui Tannhäuser.

— Şi vă promit… O, nu-mi promite nimic, fetiţo! Ce-mi pasă mie de cele ce vrei să-mi promiţi acum? Pierderea ar fi numai dinspre partea dumitale.

— Vezi, eu vorbesc cu dumneata cu multă dragoste, aşa cum nici părintele cel mai iubitor n-ar putea vorbi. Mulţumeşte-i lui Dumnezeu că-n nesocotinţa ta n-ai căzut pe mâinile unui alt artist. (îi *strânge mâna*.) Trage din asta o-nvăţătură pentru viitor şi mulţumeşte-te cu atât. (*cu batista la ochi*, *mai mult pentru sine*, *dar fără lacrimi*): Sunt atât de respingătoare! Respingătoare?

— Numai pentru asta nu eşti respingătoare!

— Eşti tânără şi eşti necugetată! (*Se scoală nervos*, *se duce în dreapta*, *se întoarce*, *o cuprinde de mijloc şi-i ia mâna*.) Ascultă-mă, fetiţo! Eşti respingătoare fiindcă eu am de cântat, fiindcă eu sunt artist de meserie!

— Ceea ce înseamnă că şi eu sunt respingător, sunt respingător; eu pot să mă duc unde vreau! Tocmai când sunt gata de plecare şi mâine seară să cânt în Tristan…! Nu mă-nţelege greşit, dar, pentru motivul că eu cânt, nu sunt, de fapt, obligat să-ţi

Miss

Coeurne

Gerardo

Gerardo confirm prospeţimea tinereţii şi frumuseţea. Din cauza asta să fii respingătoare, fetiţo? Apelează la alţi bărbaţi, care sunt mai puţin obosiţi! Crede-mă, domnişoară, lucrul acesta ţi l-aş spune oricând! Asta nu se spune, se gândeşte însă.

Dar spune-mi, te rog, un singur lucru! Nu mă-ntreba ce gândesc despre dumneata; asemenea gânduri nu trebuie luate-n consideraţie în clipa de faţă. Te asigur şi te rog să mă crezi pe cuvântul meu de artist, căci vorbesc cinstit cu dumneata: *Din păcate*, sunt un om care nu poate vedea nicio creatură din lume *suferind*, oricât ar fi ea de meschină. (*Examinând-o*, *dar cu gravitate*.) Iar pe dumneata, fetiţo, pe dumneata te *compătinesc* sincer; te pot asigura, acum după ce ţi-ai călcat într-atâta demnitatea de fată, încât să m-aştepţi aici. Dar, domnişoară, fii bună şi ţine seama de circumstanţele vieţii mele! Ţine seama, pur şi simplu, de *timpul* meu! Ieri m-au văzut pe scenă în rolul lui Tannhäuser cel puţin două sute, dacă nu trei sute de fete drăguţe, fermecătoare, tinere, de vârsta dumitale. Acuma, dacă fiecare dintre aceste fete ar avea de gând să emită aceleaşi pretenţii ca dumneata?

— Ce s-ar alege de cântecul meu, pentru Dumnezeu?

— Ce s-ar alege de vocea mea?

— Unde-aş ajunge cu arta mea?

Miss Coeurne se prăbuşeşte într-un fotoliu, *îşi acoperă faţa şi plânge*.

(*aplecat deasupra ei*, *peste speteaza fotoliului*, *binevoitor*): Păcătuieşti, fetiţo, plângând, pentru că eşti încă tânără. Ai toată viaţa înaintea dumitale. Aşteaptă puţin. Consideră-te cu mult mai fericită. Cât de mult i-ar plăcea unuia ca noi – chiar dacă trăieşte ca artist, e-acelaşi lucru – să mai ia o dată totul de la capăt!

— Nu fi, te rog, nerecunoscătoare pentru faptul că m-ai ascultat ieri. Scuteşte-mă de acest *epilog trist*. Eu sunt de vină că te-ai îndrăgostit de mine? Toţi procedează aşa. Pentru asta mă aflu aici. Impresarul îmi cere să m-arăt publicului în această măreţie. Numai cântecul n-o poate face. În rolul lui Tann

Miss
COEURNE
Gerardo Miss
COEURNE
Gerardo Miss Coeurne Gerardo
Miss
Coeurne
Gerardo
Miss
Coeurne
Gerardo
Miss Coeurne
Gerardo
Miss
Coeurne
Gerardo
Miss

Coeurne hâuser nu pot apărea altfel.

— Fii *drăguţă*, fetiţo. g

Lasă-mi pentru mine clipele ce mi-au mai rămas.

(*se ridică*, *îşi şterge lacrimile*): Nici nu-mi pot închipui că o altă fată ar fi procedat ca mine.

(*conducând-o* spre *uşă*): Ai perfectă dreptate fetiţo…

(*împotrivindu-se uşor*, *printre suspine*): Cel puţin nu – dacă…

Dacă servitorul meu n-ar aştepta jos!

(*acelaşi joc*): – dacă – Dacă fata ar fi tot atât de drăguţă şi fragedă ca dumneata!

(*acelaşi joc*): – dacă – Dacă m-ar fi ascultat numai o singură dată în Tannhäuser.

(*cuprinsă de un nou acces*): Dacă-ar fi *tot aşa de cuviincioasă* ca mine!

(*arătând spre pian*): Atunci, fetiţo, priveşte la despărţire florile. Să-ţi fie un avertisment pentru eventualitatea că ţi-ar da inima ghes să te mai îndrăgosteşti o dată de vreun cântăreţ. Priveşte cât sunt de proaspete. Le las să se ofilească, să moară sau – le dăruiesc portarului. Şi priveşte scrisorile-acestea. (*Ia o mină de scrisori din tavă*.) Nu cunosc pe niciuna care le-a scris; să n-ai grijă. Le las în voia sorţii. Cum aş putea proceda altfel?! Dar, crede-mă, niciuna dintre tinerele şi fermecătoarele dumitale prietene nu lipseşte de-aici.

(*rugătoare*): Well, a doua oară n-o să mă mai ascund.

— N-o să se mai repete…

Dar timpul meu, fetiţo! De n-aş fi gata de plecare! Ţi-am mai spus că te compătimesc. Dar peste douăzeci şi cinci de minute trenul meu pleacă. Ce mai vrei? Un sărut.

(*îndreptându-şi poziţia*): Din partea mea? Yes.

Gerardo (*cuprinzând-o* de *mijloc*, cu *gravitate*, *dar binevoitor*): Dumneata vulgarizezi arta, fetiţo. Eşti într-adevăr de părere că *pentru asta* este răsplătită cu aur persoana mea? De-ai fi măcar mai în vârstă şi de-ai învăţa să nutreşti puţin mai mult respect faţă de *zeiţa castă* căreia îi consacru viaţa şi munca mea!

— Chiar nu pricepi deloc la cine mă refer? Nu.

Observ. Am să-ţi dăruiesc, cu condiţia să nu fii inumană, fotografia mea. Îmi dai cuvântul că după-aceea mă laşi în pace? Yes.

Bine. (*Se duce la masă ca să-şi pună autograful pe una dintre fotografiile sale*.) încearcă să te interesezi de *operă*, şi nu de *hărhătii* de pe scenă. Cine ştie, poate-n felul acesta vei simţi o plăcere mai elevată. (*aparte*): Sunt încă prea tânără.

Jertfeşte-te pentru *muzică*! (*Vine în faţă şi-i dă fotografia*.) Eşti încă prea tânără, dar – să sperăm că vei izbuti. Să nu vezi în mine cântăreţul renumit, ci nevrednicul *instrument* din mâna unui *maestru* sublim. Priveşte-n jurul dumitale, la femeile căsătorite ce te-nconjoară:

toate sunt wagneriene! Studiază-i textele, învaţă să le simţi laitmotivele.

— Asta te va feri de necuviinţă. I thank you.

(*o conduce afară şi la ieşire trage clopoţelul*. *Revine şi ia partitura în mina*; *se deplasează spre stânga*.

— *Bate cineva*): Intră!

Miss

Coeurne

Gerardo

Miss

Coeurne

Gerardo

Miss

Coeurne

Gerardo

Miss

Coeurne

Gerardo

SCENA V

— *Gerardo*. *Servitorul*…"

Servitorul (*intrând gâfâind şi cu răsuflarea tăiată*): Porunciţi, domnule – maestru cântăreţ…

V

Gerardo

Servitorul

Gerardo

Servitorul Gerardo

Servitorul Gerardo

Gerardo

Servitorul

Gerardo

Servitorul

Gerardo

Gerardo

Dühring Gerardo

Stai la poartă?

Momentan nu.

Asta văd eu – nătărăule! Dar laşi pe cineva să urce?
Erau trei doamne care întrebau de domnul maestru cântăreţ.
Să nu cutezi s-o laşi pe vreuna să urce aici – orice-ar zice!
Şi-apoi, au sosit nişte scrisori.
Da – în regulă.
Servitorul pune scrisorile pe tavă.
Să nu cutezi să laşi pe vreuna!
(*din uşă*): Prea bine, domnule maestru cântăreţ.
Nici să-ţi dea-n schimb o rentă viageră pentru toată viaţa!
Prea bine. (*Iese*.)
SCENA VI
(*singur*, *încearcă să cânte*):
„Izolda! Iubito!
— Eşti…"
Mi-aş da eu seama când femeile se satură odată de mine!
— Dar lumea e plină de ele!
— Iar eu sunt singur.
— Fiecare-şi poartă jugul şi trebuie să şi-l poarte! – (*Se duce la pian şi execută două terţe*.)
SCENA VII
Gerardo. *Profesorul Dühring*. *Apoi o profesoară de pian*. *Prof*. *Dühring*, *în vârstă de şaptezeci de ani*, *îmbrăcat complet în negru*, *cu o barbă lungă şi albă*, *nas acvilin înroşit*, *ochelari cu ramă de aur*, *cu redingotă şi joben*, *cu partitura unei opere sub braţ*, *intră fără* să *bată*.
(*întorcându-se spre el*): Dumneavoastră ce doriţi!!
Domnule maestru cântăreţ, eu – eu am… Cum aţi intrat aici?!
Gerardo Dühring
Gerardo Dühring Gerardo Dühring
Gerardo Dühring
Gerardo Dühring
Gerardo
Am pândit două ore jos, pe trotuar, domnule maestru cântăreţ.
(*dumirindu-se*): A, dumneavoastră sunteţi… Două ore-ntregi am stat jos, pe trotuar. Ce altceva puteam face?!
Dar, preaiubitule, prebunule domn, eu n-am timp. N-am de gând să vă cânt acum toată opera. Nu mai am niciun pic de timp pentru aşa ceva… Dumneavoastră n-aveţi timp! Ce să mai zic eu! Dumneavoastră

aveţi treizeci de ani. Vedeţi, dumneavoastră aţi avut noroc în artă. Mai puteţi trăi o viaţă-ntreagă de-acum înainte. Ascultaţi numai rolul dumneavoastră din operă. Doar mi-aţi promis la sosirea-n oraş. Ce folos? Eu nu mai sunt stăpân pe mine… Vă rog, vă rog, domnule, vă rog! Vedeţi, în faţa dumneavoastră îngenunchează un moşneag care n-a mai cunoscut nimic altceva pe lume în afară de arta lui. Ştiu ce-o să-mi răspundeţi, ca tânăr bărbat înălţat ca pe aripi de înger. N-ai de ce să cauţi norocul când el este acela care trebuie să dea peste tine. Credeţi-mă, când vreme de cincizeci de ani n-ai fost stăpânit decât de *un singur* gând, puteai să fi lăsat vreo cale omenească nefolosită? Devii un om frivol şi după-aceea devii iarăşi un om serios; ai fost ambiţios, ai fost un copil vesel şi iar devii un artist serios – nu din ambiţie, nu din convingere, ci fiindcă nu poţi altfel, fiindcă eşti blestemat şi condamnat de o forţă atotputernică şi teribilă, pentru care agonia de-o viaţa a creaturii sale e o victimă agreabilă! O victimă agreabilă, spun, căci unul ca noi se-mpotriveşte tot atât de puţin destinului său de artist, precum un afemeiat seducătoarei lui, precum câinele biciuit stăpânului său.

(*disperat*): Sunt neputincios… Vedeţi, iubite domn, tiranii antichităţii, ştiţi, cei care-şi supuneau sclavii încet la cele mai cumplite schingiuieli, spre distracţia lor, aceştia erau copii, erau pui de îngeri nevinovaţi şi paşnici pe lângă cerească providenţă care-a vrut să-i creeze pe aceşti tirani după chipul şi asemănarea ei! Vă-nţeleg întru totul…

DIJHRING

(*în timp ce Gerardo încearcă zadarnic să-l întrerupă de mai multe ori, urmărindu-l prin cameră şi tăindu-i repetat drumul spre uşă*): Dumneavoastră nu mă-nţelegeţi. Nu puteţi să mă-nţelegeţi. De unde timp să mă-nţelegeţi? Cincizeci de ani de muncă fără niciun rezultat, domnule, nu pot fi-nţeleşi de-un copil favorit al norocului, aşa cum sunteţi dumneavoastră. Dar am să caut să vă ofer o idee aproximativă. Vedeţi, eu sunt prea bătrân pentru a mă mai sinucide. Asta se face la douăzeci şi cinci de ani, iar eu am ratat ocazia. Acum trebuie să trăiesc până la capăt, nu mai am mâna sigură. Dar ce mai poţi face la vârsta mea? Mă-ntrebaţi cum am intrat aici. V-aţi postat servitorul în faţa uşii hotelului. N-am încercat să mă strecor pe lângă el, de cincizeci de ani ştiu ce mi-ar fi spus: domnul nu-i acasă. Dar am stat cu partitura sub braţ două ore jos în ploaie, la colţul clădirii, până când acesta a urcat

un moment. Atunci m-am luat după el şi, în timp ce dumneavoastră vorbeaţi cu el aici înăuntru, am rămas ascuns pe scară – *unde anume* nu-i cazul să vă spun. Şi-apoi, când a coborât iar, am intrat. Aşa procedează un om de vârsta *mea* faţă de cineva care i-ar putea fi nepot. Vă rog, vă rog, domnule, vă rog, nu lăsaţi momentul să treacă sterp pentru mine, chiar de v-ar costa o zi sau o săptămână-ntreagă. E vorba doar şi de folosul *dumneavoastră*. Acum opt zile, când, în turneul pe care-l faceţi, aţi sosit aici, mi-aţi promis că-mi veţi îngădui să vă cânt opera; şi de-atunci am fost zi de zi prezent aici. Ba aveaţi repetiţie, ba vizita unei doamne. Iar acum sunteţi gata de plecare şi bătrânul de mine înseamnă că şi-a petrecut zadarnic o-ntreagă săptămână pe stradă! în toată treaba asta nu v-ar costa să ziceţi decât un singur cuvânt: „Am să cânt în rolul lui Hermann". Şi opera ar fi reprezentată. Atunci i-aţi mulţumi lui Dumnezeu că am fost atât de insistent, căci – dumneavoastră interpretaţi rolul lui Sieg-fried *, interpretaţi rolul lui Florestan2 – dar un

1 Personaj principal din ciclul wagnerian „Inelul Nibelungilor".

2 Personaj principal din opera „Fidelio" de Beethoven.

Gerardo

Dühring rol mai de efect, chiar pentru posibilităţile dumneavoastră mai de efect, decât acela al lui Hermann n-aveţi în repertoriu. Atunci au să mă scoată cu ţipete din întuneric, iar eu voi mai avea probabil prilejul să-i dau lumii o parte din ceea ce-aş fi putut să-i dau, dacă nu m-aţi alunga din faţa dumneavoastră ca pe-un lepros. Dar marele beneficiu material al bătăliei mele vă va reveni totuşi numai dumneavoastră…

(*s-a rezemat în cele din urmă de cămin şi, în timp ce bate darabana cu mâna dreaptă pe placa de marmoră, pare a observa ceva în dosul paravanului. După ce se-ndreaptă curios într-acolo, întinde mâna şi scoate la iveală o profesoară de pian în toaletă de culoare gri, pe care, ţinând-o de guler cu mâna făcută pumn, o conduce prin faţa pianului pe uşa din mijloc. După ce încuie uşa în urma ei, către. Dühring*): Vă rog, continuaţi în linişte! Vedeţi, anual se pun în scenă zece creaţii noi de proastă calitate, care după a doua reprezentaţie cad de pe afiş, şi numai din zece – n zece ani cât & una bună, care se menţine. Iar această *operă este* bună, *este* reprezentabilă, *este* un succes de casă. Dacă vreţi, vă pot arăta scrisori de la Liszt, de la Wagner, de la

Rubinstein, în care oamenii aceştia mă privesc cu admiraţie, ca pe o fiinţă superioară. Şi de ce n-a fost reprezentată până astăzi? Fiindcă eu n-am căutare pe *piaţă*. Vă spun, e cazul unei fete care timp de trei an; străluceşte la diferite serate dansante şi uită-ntre. timp să se logodească. Vine o altă generaţie. Şi apoi dumneavoastră cunoaşteţi *teatrele noastre-naţionale*. Sunt cazemate, pot zice, faţă de care, cuirasările de la Metz şi Rastatt sunt nişte ier –, bare. Mai degrabă dezgroapă zece cadavre decât să dea drumul vreunuia viu înăuntru. Şi tocmai peste zidurile acestea de cetate trebuie să-mi întindeţi mina. Dumneavoastră, deşi aveţi doar treizeci de ani, sunteţi înăuntru, iar eu, un bătrân> stau afară. Pe dumneavoastră intrarea mea nu vă costă decât un cuvânt, pe când eu pot să-mi sparg zadarnic ţeasta-ncărunţită. De-aceea mă aflu-aici (*foarte patetic*), iar dacă dumneavoastră nu sunteţi pe de-a-ntregul un monstru, dacă norq…"

Gerardo

DuHRING

Gerardo cui n-a ucis în dumneavoastră ultima urmă de compasiune artistică, atunci nu puteţi să nu-mi daţi ascultare.

În opt zile am să vă dau un răspuns. Am să vă cânt opera. Daţi-m: – o cu mine. Pentru asta sunt prea bătrân, domnule maestru cântăreţ. În opt zile, după cronologia dumneavoastră, voi fi zăcut de mult în pământ. De prea multe ori am trecut prin asta. (*Bătând cu pupi nul în pian*.) Hâc Rhodos, Mc saltă! 2 Vedeţi, acum cinci animă adresez intendentului nostru, contele Zedlitz. Ce-mi aduceţi, preaiubitule, prebunule domn profesor?

— O operă, excelenţă.

— Aha, aţi scris o operă nouă. Minunat.

— Excelenţă, n-am scris o operă nouă. Am scris una veche. Am scris opera acum treisprezece ani.

— Nu era asta de-acum, era „Maria de Medici".

— Dar de ce nu ne-o aduceţi? Noi căutăm ceva nou, ştiţi bine. Nu ne mai putem menţine mult cu ceea ce este vechi. Secretarul meu a colindat toate teatrele, fără să găsească ceva, iar dumneavoastră, dumneavoastră care trăiţi aici, ne refuzaţi producţia cu o supremă desconsiderare!

— Excelenţă, zic, nu refuz nimănuia nimic, cerul mi-e martor. Am prezentat opera acum treisprezece ani predecesorului

dumneavoastră, contele Tornow, şi am fost nevoit să mi-o retrag de la intendenţă după trei ani, fără ca cineva să-şi fi aruncat măcar privirea prin ea.

— Dar lăsaţi-ne-o aici, preabunule domn profesor. În cel mult opt zile veţi primi un răspuns.

— Şi-mi ia partitura de sub braţ şi zvârrr! cu ea-n fundul sertarului, unde zace şi astăzi. Acolo zace şi astăzi, domnule! Eu, copil cu părul cărunt, mai şi spun acasă către Greţe a mea: Au nevoie de-o operă nouă la teatrul de-aici. Sunt ca şi jucat!

— Trece un an şi moare – ea, singura care mai fusese martoră la naşterea ei. (*Suspină şi-şi şterge lacrimile*.) Nu-mi rămâne decât să vă compătimesc din adâncul sufletului, dar…

1 Aici e Rhodos, aici să sari! – expresie preluată de romani din fabulă *Lăudărostil* de Esop, folosită că îndemn adresat cuiva pentru a-şi proba pe loc spusele.

Gerardo DiiHRING

Gerardo duhniMG

Gerardo

DIJHRING

Acolo zace şi astăzi!

Se pare că sunteţi, într-adevăr, un copil cu părul cărunt. Mă-ndoiesc realmente că v-aş putea ajuta.

(*furios la culme*): Dar vă lasă inima să-l vedeţi pe-un moşneag ca mine gemând lângă dumneavoastră, pe-acelaşi drum pe care dumneavoastră vă luaţi zborul triumfător spre soare! Mâine poate-o să îngenuncheaţi *dumneavoastră-n* faţa *mea* şi-o să vă lăudaţi că mă cunoaşteţi, iar astăzi horcăitul dureros al artistului creator vă pare o *tristă eroare* şi nu vă puteţi rezerva, din cauza *lăcomiei de aur*, jumătatea de oră care v-ar fi suficientă să mă descotorosiţi de *povara lanţurilor*.

Cântaţi, vă rog, domnule! Daţi-i drumul! (*se aşază la pian*, îşi *deschide partitură şi execută două acorduri*): Nu, nu-i asta. Nu mai pot citi bine. (*Execută trei acorduri*, *apoi răsfoind mai departe*): Asta-i uvertura; nu vreau să vă reţin cu asta.

— Iată-aici, vedeţi, prima scenă…(*Execută două acorduri*.) Aici staţi lângă patul de moarte al tatălui dumneavoastră!

— O clipă; trebuie să mă orientez puţin…

Poate-aveţi şi dumneavoastră perfectă dreptate, în orice caz, vă-nşelaţi în privinţa situaţiei mele.

(*execută o orchestraţie confuză, chitind concomitent pe nas, cu voce joasă*):

E moartea, e moartea, aici în castel, Ne bântuie, o! prin cocioabe! îi seceră crudă pe mări şi pe mici… (*întrerupându-se.*) Nu, ăsta-i corul. Voiam doar să vi-l cânt fiindcă e foarte bun. Acuma veniţi *dumneavoastră*. (*începe iar cu acompaniamentul şi cânta cu voce răguşită*:)

Eu până-n clipa asta am trăit
Doar zorii vieţii. Rătăcit-am
Chinuit de duhuri rele.
Secate-s lacrimile mele!

Mai lasă-mă o dată părul alb să ţi-l sărut… (*întrerupându-se.*) Merge?! (*Deoarece Gerardo nu răspunde, cu nestăvilită furie.*) Aceste *genii bovine*, anemice şi străvezii, care se umflă-n pene-n

Gerardo
DliHRING

Gerardo Dühring ziua de azi! Sterili şi impotenţi la douăzeci de ani în faţa tehnicii sonore şi sublime! *Maeştri*, *suflete filistine*, fie că-s în mizerie, fie că-s oameni cu stare! îşi potolesc foamea după cartea de bucate, în loc să urmeze natura! Au tras cu urechea la ea, fericiţi – *naivitate*! Ha, ha!

— Aduc a tacî-muri de alamă suflată cu aur! Se-apucă să facă *artă*, şi nu *viaţă*! Fac muzică pentru artişti, şi nu pentru oamenii flămânzi! Efemeride oarbe şi mărginite! Moşnegi tineri, cărora soarele lui Wagner le-a supt măduva din oase! (*Aplicându-l cu violenţă de braţ.*) Când am un artist în faţa mea, ştiţi de unde-l apuc mai întâi?(*dându-se cu spaimă înapoi*): Ei? (*luându-i pulsul cu mâna dreaptă la încheietura mâinii stângi*): îl apuc înainte de toate *de-aici*! Vedeţi, *de-aici*! Şi dacă n-are nimic *aici* – vă rog, ascultaţi mai departe. (*Răsfoind.*) N-am să vă cânt monologul până la capăt. Oricum, n-avem timp. Iată, scena trei, sfârşitul actului întâi. Aici intră dintr-odată la dumneavoastră copila zilierului, cu care-aţi crescut împreună la castel. Ascultaţi – după ce v-aţi luat rămas bun de la prea stimata

dumneavoastră mamă. (*Citind repede, pe sărite, din partitură.*) Demone, cine eşti tu?

— Se poate intra? – (*Către Gerardo*:) Asta o spune ea! – (*Citeşte* mai *departe*.) Bar bel – Da, sunt eu. Ţi-a murit tatăl?

— Uite, zace-acolo. – (*Se acompaniază la pian şi scoate câteva falsete teribile*.)

De multe ori m-a mângâiat pe păr, Când mă vedea, ce bun era cu mine! Aceasta-i moartea, vai! închişi i-a ochii…

(*întrerupându-se*, *privindu-l* cu *ochi* mari *pe Gerardo*.) Nu-i asta muzică? Tot ce se poate!

(*executând două acorduri*): Nu-i ceva mai mult decât „Gornistul din Sâckingen"? J

1 Operă de Viktor Nessler, compusă în 1884 după povestirea în versuri „Gornistul din Săckingen" de Viktor Scheffel.

Gerardo încrederea dumneavoastră mă obligă să fiu sincer. Nu-mi pot imagina cum v-ar fi de folos intervenţia mea.

PiiHRING Vreţi să spuneţi, cu alte cuvinte, că-i o muzică-nvechită.

Gerardo Dimpotrivă! Aş putea spune, mult mai curând, că-i o muzică *modernă*.

Dühring Sau că-i muzică modernă. Fiţi bun şi iertaţi-mă, domnule maestru cântăreţ, că m-a luat gura pe dinainte. Unuia de vârsta mea i se poate-ntâmpla. Un intendent scrie: Nu putem pune-n scenă opera, e o muzică învechită – iar altul scrie: N-o putem pune-n scenă, e o muzică modernă.

— Pe nemţeşte, amândouă-nseamnă acelaşi lucru: N-avem nevoie de dumneavoastră, fiindcă *nici vorbă nu poate fi* de dumneavoastră în postură de compozitor.

Gerardo Eu sunt cântăreţ wagnerian, domnule; nu sunt critic. Dacă vreţi să fiţi jucat, cel mai bun lucru ar fi să v-adresaţi acelor autorităţi care sunt plătite pentru treaba asta, ca să ştiţi ce-i bun şi ce-i rău. De *părerea mea* în asemenea chestiuni se ţinea seama tot atât de puţin, puteţi fi ferm convins de asta, pe cât de mult sunt stimat şi preţuit în calitate de cântăreţ.

Dühring Scumpe domnule maestru cântăreţ, puteţi să mă credeţi fără teamă că nici *eu* nu ţin seama de părerea dumneavoastră. Ce mă priveşte pe mine părerea dumneavoastră! Doar îi cunosc eu pe

tenori. Vă cânt opera aici pentru ca dumneavoastră să spuneţi: Am să cânt în rolul lui Hermann! Am să cânt în rolul lui Hermann!

Gerardo Asta nu v-ajută cu nimic. Eu trebuie să fac ce mi se cere; sunt obligat la asta prin contract. Puteţi sta o săptămână încheiată jos în stradă. La dumneavoastră nu-i vorba de-o zi în plus sau în minus. Dar dacă eu nu plec cu trenul următor, pe lumea asta sunt un om ruinat. Poate pe lumea cealaltă se-angajează cântăreţi *care violează contractul*! Lanţurile mele sunt mai strânse ca hamurile unui cal de caleaşca. Pentru cel mai străin om care-mi cere ajutor material am mina largă, deşi *fericirea* pe care mi-o sacrific din cauza pre-fesiei mele nu este plătită cu cele cinci sute de

DIJHRING

Gerardo

DIJHRING

Gerardo Dühring Gerardo

Dühring Gerardo

Dühring Gerardo

Dühring Gerardo

Dühring Gerardo mii de franci pe an. Dar dacă-mi cereaţi cea mai mică manifestare a *libertăţii* personale, atunci cereţi prea mult de la un sclav ca mine. *Nu pot* cânta în rolul lui Hermann al dumneavoastră, atâta timp cât nici vorbă nu poate fi de dumneavoastră în postură de compozitor. Ascultaţi, vă rog, mai departe. O să vă placă. (*se încheie la haină*): De-aţi şti câte lucruri îmi *plac*, pe care trebuie să mi le *refuz*, şi câte lucruri, pentru care n-am nici cea mai mică plăcere, nu trebuie să le iau asupra mea! Pentru mine nu există absolut nimic în afară de aceste două eventualităţi. Dumneavoastră aţi fost, de când sunteţi. un om liber. Cum vă puteţi plânge că n-aveţi căutare pe piaţă? De ce nu *ieşiţi* pe piaţă? Specula – ţipetele – vulgaritatea – le-am încercat de sute de ori.

Trebuie să faci ce *poţi*, şi nu ceea ce *nu* poţi. Toate se-nvaţă.

Trebuie să-nveţi ce poţi învăţa. Cine-mi garantează mie că lucrurile nu stau tot aşa în privinţa compoziţiilor dumneavoastră! Eu *sunt* compozitor, domnule maestru cântăreţ! Vreţi să spuneţi că v-aţi cheltuit întreaga putere intelectuală pentru a vă scrie operele, întocmai.

Şi că nu v-a mai rămas, firește, nimic pentru a înfăptui şi

reprezentarea lor. Întocmai.

Compozitorii pe care eu îi cunosc procedează invers. Operele şi le scriu mecanic, iar forţele intelectuale şi le păstrează pentru a înfăptui reprezentarea lor.

Ăştia-s artişti pe care nu-i invidiez. Asta se bazează pe reciprocitate, domnule. Aceşti oameni sunt luaţi în *considerare*. Ceva trebuie să fii. Numiţi-mi un om renumit care să *nu* fi fost luat în considerare! Dacă nu eşti compozitor, ceva tot eşti şi de-aceea nu-i cazul să fii nefericit. Şi eu, înainte de-a fi cântăreţ wagnerian, am fost cu totul altceva şi nimeni nu-mi contesta priceperea-n meseria cu care eram pe deplin mulţumit. Nu de *noi* depinde lucrul pentru care suntem sortiţi pe lumea asta. Fiecare ar putea ajunge aici! Ştiţi ce-am făcut eu înainte de-a fi fost descoperit?

— Eram calfă de tapiţer. Ştiţi ce-nseamnă asta? (*Gesturi*.) Lipeam tapete pe pereţi – cu clei. Nu fac pentru nimeni o taină din originea mea umilă. Acum, închipuiţi-vă dumneavoastră că mi-ar fi intrat în cap mie, calfei de tapiţer, să mă fac neapărat cântăreţ wagnerian!

— Ştiţi ce s-ar fi întâmplat cu mine?

Dühring v-ar fi băgat la balamuc.

Gerardo şi pe bună dreptate. Cine nu se mulţumeşte cu ceea ce este n-ajunge la nimic, cât o fi şi-o trăi el. Un om sănătos se-ndeletniceşte cu treburi în care are *noroc*; dacă n-are noroc, îşi alege altă meserie. Dumneavoastră citaţi părerea prietenilor dumneavoastră. Nu-i greu să dobândeşti aprecieri favorabile care nu-i costă nimic pe cei ce le emit. Eu am fost *plătit* de la vârsta de cincisprezece ani pentru orice muncă şi mi-ar fi fost ruşine dacă ar fi trebuit să fac ceva *degeaba*.

— Cincizeci de ani de luptă zadarnică! Asta ar fi trebuit să-l convingă şi pe cel mai îndărătnic om de imposibilitatea realizării visurilor sale. În ce fel v-aţi bucurat de viaţa dumneavoastră? V-aţi irosit-o într-un mod condamnabil!

— Eu n-am aspirat *niciodată* la ceva extraordinar; dar de *un lucru* vă pot asigura, domnule, anume că, din fragedă copilărie, eu n-am dispus niciodată de atâta timp încât să stau opt zile pe stradă. Şi dacă mă gândesc că eu, om în vârstă, ar trebui să fiu silit la una ca asta – mă refer numai la persoana mea – apoi nu pot să-mi imaginez de unde

mi-aş lua curajul să apar în faţa cuiva.

Dühring cu o asemenea *operă* în mina!

— N-o fac pentru mine, o fac pentru *arta* mea.

Gerardo (râzând *ironic*): Dumneavoastră supraestimaţi arta, onorate domn! Daţi-mi voie să vă spun că artă este cu totul altceva decât gogoşile care se spun cu privire la ea în ziare.

Dühring Pentru mine ea este *lucrul suprem* de pe pământ!

Gerardo Părerea această există numai la oameni ca *dumneavoastră*, care au interes să pună-n valoare această părere. Altfel, nimeni nu vă crede!

— Noi, artiştii, suntem un *articol de lux* al burgheziei, pentru plata căruia oamenii se-ntrec unii pe alţii. Dacă dumneavoastră aţi avea dreptate, atunci cum ar fi posibilă, bunăoară, o operă ca „Walkiria", axată pe lucruri a căror dezvelire este cu totul nesuferită publicului? însă dacă eu cânt în rolul lui Siegmund, atunci chiar şi mamele cele mai grijulii îşi aduc la spectacol fetele de treisprezece şi paisprezece ani. Iar eu, pe scenă, am, de asemenea, convingerea absolută că niciun om din sală nu mai dă atenţie la ceea ce se cântă sus la noi. Dacă oamenii ar fi atenţi la lucrul acesta, ar fugi afară. Cum au făcut pe vremea cât opera era nouă. Acum s-au obişnuit *să ignore* treaba aceasta. O remarcă tot atât de puţin precum remarcă *aerul* care-i separă de scenă. *Acesta*, *vedeţi*, *este sensul a ceea ce numiţi dumneavoastră artă*! Căreia i-aţi jertfit cincizeci de ani din viaţa dumneavoastră. Noi artiştii, din contră, avem sarcina să ne producem seară de seară în faţa publicului care plăteşte pentru un motiv sau altul. Interesul se leagă de viaţa noastră particulară la fel de strâns ca de apariţia noastră pe scenă. *Aparţii publicului cu fiecare suflare*; şi, deoarece noi ne pretăm la asta pentru bani, nu ştii niciodată dacă trebuie să ne adori mai mult sau să ne dispreţuieşti mai mult. Interesaţi-vă câtă lume a fost ieri la teatru să mă audă *cântând* şi cită *să caşte gura* la mine cum s-ar zgâi lampăratul Chinei dacă ar veni mâine aici. Ştiţi dumneavoastră care sunt nevoile artistice ale publicului? Să ovaţioneze, să arunce flori şi ghirlande, să aibă subiect de conversaţie, să se expună, să exclame ah şi oh, să-şi mai odihnească şi caii – acestea sunt nevoile reale pe care *eu* le satisfac. Dacă sunt plătit cu jumătate de milion, în schimb eu pun în pâine o armată-ntreagă de vizitii, de scriitori, de văcsuitoare, de florărese, de

beră-rese. Fetele tinere se logodesc, fetele bătrâne se mărită, soţiile cad victimă prietenului familiei, iar bunicile se trezesc cu o mulţime de subiecte de cleveteală. Se produc accidente şi infracţiuni. La casă, un copil este strivit în picioare, unei doamne i se fură portofelul, un domn este cuprins

DUHRING

Gerardo

Di HRING

Gerardo de nebunie în sală. Din astea câştiga mediciiavocaţii… – (*Cuprins de un acces de tuse*.) Iar mâine trebuie să cânt la Bruxelles în rolul lui Tristan!

— Vă spun toate acestea nu din vanitate, ci ca să vă vindec de obsesia dumneavoastră. Măsura pentru însemnătatea unui om este *lumea*, şi nu convingerea lăuntrică pe care ţi-o inoculezi printr-o clocire ani de-a rândul. Nici eu n-am ieşit pe piaţă; m-au descoperit alţii. *Nu există genii neînţelese*. Noi nu mai suntem stăpânii destinului nostru; *omul e născut să fie sclav*! (*care a răsfoit prin partitura sa*): Mai ascultaţi, vă rog, şi scena întâi din actul al doilea. O grădină, ştiţi, ca-n renumitul tablou: *Emharquement potir Cythere*!…

Dar vă spun: *n-am timp*! Şi-apoi ce pot deduce eu din aceste scene disparate? (*strângându-şi încet partitura*): Dumneavoastră nu mă apreciaţi totuşi la justa mea valoare, domnule. Nu sunt totuşi atât de necunoscut pentru ceilalţi oameni precum vă sunt dumneavoastră. Sunt cunoscut şi menţionat. Mă găsiţi amintit, destul de des chiar, de Wagner însuşi în scrierile sale. Şi, vedeţi, dacă aş muri astăzi, mâine aş fi pus în scenă. Lucrul acesta este tot atât de sigur că şi faptul că muzica mea îşi va păstra valoarea.

Editorul meu din Berlin chiar îmi scrie-n fiecare zi: De ce nu muriţi odată!

Vă pot spune un singur cuvânt, anume că, de la moartea lui Wagner, nicăieri nu s-a simţit nevoia de opere noi. Cu muzică nouă vă veţi face din capul locului *duşmani* toate instituţiile de artă, toţi artiştii şi-ntregul public. Dacă vreţi să ajungeţi pe scenă, scrieţi o muzică asemănătoare ca două picături de apă cu cea de astăzi; copiaţi-o pur şi simplu; furaţi-vă opera din toate operele wagneriene. Atunci puteţi conta cu destul de multă probabilitate pe faptul c-o să fiţi jucat pe scenă. Succesul meu extraordinar de ieri vă dovedeşte că muzica veche

va dăinui încă mulţi ani *îmbarcarea spre Citera*, tablou de Antoine Watteau.

…de-acum înainte. Şi-n privinţa aceasta nu gândesc altfel decât oricare alt artist, decât oricare alt intendent şi decât tot publicul care plăteşte: la ce bun să mă chinui să-mi vâr în cap, în mod

„Inutil, muzica dumneavoastră nouă, după ce

muzica veche m-a costat *atâtea chinuri inumane*?

Dühring (*îi întinde mâna tremurândă*): Mă tem doar că sunt prea bătrân ca să mai învăţ *să fur*. De asta trebuie să te-apuci de tânăr, altfel n-ai s-o-nveţi niciodată.

Gerardo. Să nu vă simţiţi jignit.

— Dar – onorate domn – dacă eu v-am – ideea că trebuie să luptaţi cu viaţa – (*Foarte repede.*) Am primit din întâmplare cu cinci sute de mărci mai mult…

Dühring (*care l-a privit cu ochi mari, întorcându-se dintr-odată spre uşă*): Nu, nu, vă rog, nu.

— Nu spuneţi asta.

— Nu, nu, nu! N-am venit aici pentru asta.

— Nu, nu!

— Ştiţi, un mare-nţelept a spus odată:

— *Omenoşi sunt ei cu toţii*!

— Nu, domnule maestru cântăreţ – n-am vrut să vă cânt opera ca să – exercit un şantaj. Pentru asta copilul meu mi-e prea drag.

— Nu, domnule maestru cântăreţ… (*Iese pe uşa din mijloc.*)

Gerardo (*care-l conduce spre uşă*): O, vă rog.

— Mi-a făcut multă plăcere.

SCENA VIII

Gerardo:. (*singur, revine şi cade într-un fotoliu, în faţa coşului cu şampanie, uitându-se la sticlele de şampanie*): Pentru cine adun eu toţi banii ăştia?

— Pentru copiii mei?

— Măcar să fi avut copii!

— Pentru bătrâneţea mea?

— Măcar să nu mă epui „zez în doi ani!

— Atunci, vorba cântecului:

„Căci vai, căci vai, Uitat e calul cel de lemn!”

Gerardo

Hélène
Servitorul
Hélène Gerardo
Hélène Gerardo
Hélène
Gerardo Hélène
Gerardo Hélène
Gerardo Hélène

SCENA IX

Gerardo, Hélène *Marowa*, apoi *servitorul*.

(*de-o frumuseţe răpitoare*, *în vârstă de douăzeci de ani*, *în toaletă de stradă*, *cu manşon*; *foarte agitată*): Individul mi s-a pus de-a curmezişul!

— Stă proţăpit acolo jos ca să nu pot veni la tine?! (*a sărit în sus*): Hélène! Ştiai doar c-am să mai vin! (*din uşa rămasă deschisă*, *ţinându-se de falcă*): Am făcut ce-am putut, domnule maestru cântăreţ, dar doamna m-a… Pălmuit! Hélène!

Să mă fi lăsat insultată?! (*către servitor*): Pleacă.

Servitorul iese.

(*îşi pune manşonul pe fotoliu*): Nu mai pot trăi fără tine. Ori mă iei cu tine, ori mă duc la moarte. Hélène!

Mă duc la moarte! îmi zdruncin nervii, dacă te desparţi de mine. Am să rămân fără minte şi fără inimă. Unei zile ca cea de ieri, unei zile-ntregi fără să te văd, n-am să-i mai supravieţuiesc. Nu sunt destul de tare pentru asta. Te rog, Oskar, ia-mă cu tine! îţi cer viaţa mea! Nu pot.

Poţi tot ce vrei! Cum n-ai vrea să poţi una ca asta! Nu te poţi despărţi de mine fără ca să mă ucizi. Nu-s vorbe-n vânt; nu te-ameninţ cu asta; e purul adevăr! O ştiu atât de sigur, precum îmi simt inima aici: am să fiu moartă, de-ndată ce nu te voi mai avea. De-aceea să mă iei cu tine! E de datoria ta de om! Chiar de-ar fi numai pentru puţină vreme.

Îţi dau cuvântul meu de onoare, Hélène, că nu pot. – îţi dau cuvântul meu de onoare. Trebuie s-o faci, Oskar! Fie că poţi, fie că nu, va trebui să suporţi consecinţele faptelor tale. Eu sunt legată de viaţa mea, iar tu şi viaţa mea sunt unul şi acelaşi lucru. Ia-mă cu tine, dacă nu vrei să-mi verşi sângele!

Gerardo

Hélène
Gerardo
Hélène
Gerardo Hélène
Gerardo
Hélène Gerardo Hélène Gerardo
Hélène Gerardo
Hélène
Gerardo Hélène Gerardo Hélène

Gerardo Hélène îţi aduci aminte ce ţi-am spus în prima zi, între-aceşti patru pereţi? Da, da!

— La ce-mi foloseşte asta? Că despre sentimente nu poate fi vorba-ntre noi? La ce-mi foloseşte asta? Te cunoşteam eu?! Doar n-am ştiut ce-i acela un bărbat înainte de-a te fi cunoscut pe tine! Tu ai ştiut că se va-ntâmpla astfel! De altminteri, să nu-mi fi smuls mai întâi promisiunea că n-am să-ţi fac scene la despărţire. Dar ce nu-ţi promiteam dacă mi-ai fi cerut! – *în* Promisiunea mă ucide. Îmi iei viaţa prin înşelă-l cmne, dacă mă laşi în urma ta! Nu te pot lua cu mine!

O, Doamne, ştiam dinainte c-aşa vei spune. Ştiam asta venind încoace. Lucrul acesta e de la sine-nţe-Ies! Asta o spui fiecăreia. Şi cu ce sunt eu mai bună? Sunt una dintr-o sută. Sunt o femeie cum sunt milioane de femei. Ştiu bine cum e.

— Dar eu sunt bolnavă, Oskar! Sunt bolnavă pe moarte!] Sunt bolnavă de dragoste! Sunt mai aproape de moarte decât de viaţă! Asta-i opera ta şi tu mă poţi salva fără s-aduci vreo jertfă, fără să te-ncaici cu vreo povară. De ce nu poţi?(*accentuând fiecare cuvânt*): Deoarece contractul mă obligă să nu mă căsătoresc şi nici să călătoresc în compania doamnelor. *Perplexă*): Cine-ţi poate interzice asta! Contractul meu. N-ai voie…?

N-am voie să mă căsătoresc înainte de-a expir;
valabilitatea lui.
Şi n-ai voie…?
Şi n-am voie să călătoresc în compania doamnelor.
Aşa ceva nu pot pricepe.
— Cărui om din lume i-ar păsa de una ca asta?
Impresarului meu. i
Impresarului tău?

— Ce-l determină *pe el* s-o facă?
Afacerile lui.
Fiindcă lucrul acesta – ar putea să-ţi influenţeze vocea?
Da.
Dar asta-i ceva pueril!
— Şi chiar îţi influenţează vocea?
Hélène
Gerardo
Hélène
Gerardo Hélène
Gerardo Hélène
Gerardo
Nu…
Să creadă impresarul tău în asemeliea Prostn-Nu, nu crede-n ele…"
Una ca asta n-o pot pricepe.
— Nuntele cum poate – un om serios să semneze n-aş ce contract!, în primul rând eu sunt artist, şi numai du Pă aceea om!…
Da, asta eşti. Un *mare* artist! Un *e-ef*. atist Tu nu-nţelegi *cum* de sunt eu nevoită sate luDesc E unicul lucru pe care tu, un om intengent> nu poţi pricepe!
— Tot ce mă face să apar aci™ demnă de dispreţ în faţa ta se trage de la IaPtm că văd în tine unicul om *superior* mie Pe car. e l-am întâlnit până azi şi căruia unica ™a as Px" raţie i-a fost pe plac. Am strâns di" dl> ca să nu bagi de seamă *ce* reprezinţi tu pentru mine, de teamă să nu te plictisesc. Dar ziua se ieri m-a adus într-o stare sufletească pe car. e, nicl? femeie n-o poate suporta. De nu t6 a? iubl atât de nebunește, Oskar, ai ţine mai iHult la mine> Lucrul groaznic la tine este că treb-le să ais Preţuieşti femeia care vede-n tine o-ritrea? a. um, e Pentru mine eu nu mai sunt nimic> i/mânic alt" ceva decât un nimic *gol*. Şi-acum, d-P3-."? *81! 11: nea ta s-a mistuit, vrei să mă laşi aici ini1, iel viaţa cu tine, Oskar \ Ia cu tine şi carneaşi sm-gele acesta, care ţi-au aparţinut, ntimal să nu se prăpădească! Hélène!
Contracte! Ce-nseamnă contractele Pentru ime! Există oare vreun contract faţă de care să nu te poţi eschiva? în ce scop se fac contfactele? Nu" ţ „folosi contractul ca armă ca sărtră-omon; Ku cred în niciun fel de contracte! Lsă" mă sa un cu tine, Oskar! Vei vedea dacă o

ziceva des Pre violarea contractului. N-are s-o fă<a mă Pricel" eu la oameni. Şi dacă va spune & *n* cuvm >° îmi va mai rămâne timp să mor. Dar noi nu avem niciun drept unul asu Pra Hélène!

— Ai libertatea să mă uf*11 tot de puţin precum o am eu să iau as"? 178 " 1111 °

Hélène
Gerardo
Hélène
Gerardo
Hélène
Gerardo
Hélène
Gerardo
Hélène
Gerardo
Hélène menea responsabilitate.

— Eu nu-mi aparţin mie însumi; aparţin *artei* mele… Lasă-mă-n pace cu *arta* ta! Ce-mi pasă mie de *arta* ta!

— M-am cramponat de arta ta ca să fiul luată-n seamă de tine. Să fi creat cerul un om ca] ţine numai ca să facă seară de seară pe paiaţa?! Nu ţi-e ruşine să te mai şi lauzi cu asta?! Vezi că nu ţin seama că eşti artist. Ce să iei în consi-l derare la un semizeu ca tine?! Chiar de-ai fi 1 un ocnaş, Oskar, tot n-aş putea simţi altfel! Nu 1 mai am nicio putere asupra mea! M-aş târî aici, la picioarele tale, aşa cum mă târăsc acum! Ţi-aş implora mila, aşa cum o fac acum! Aş fi pierdută pentru tine, aşa cum sunt pierdută acum! Aş avea moartea-n faţă, aşa cum o am acum!(*râzând*): Tu, Hélène, să ai moartea-n faţă!

— Femeile ca tine, atât de-nzestrate pentru plăcerile vieţii, nu se sinucid. Tu cunoşti mai bine ca mine preţul existenţei. Eşti destul de izbutit construită pentru a nu-ţi curma viaţa. Asta o fac alţii – stârpiturile, pigmeii – pe care natura i-a conceput ca pe nişte copii vitregi.

Oskar – doar n-am spus că mă voi împuşca! Când am spus eu asta? De unde să-mi iau curaj pentru asta? Spun că am *să mor*, dacă nu mă iei cu tine, cum se moare de orice boală, deoarece eu nu trăiesc decât dacă sunt cu tine! Pot trăi fără celeilalte – fără cămin, fără copii, dar nu fără *tine*, Oskar! Nu pot trăi fără *tine*! (*cu strângere de inimă*):

Hélène – dacă nu te poţi linişti acum!

— Mă expui unei teribile necesităţi! mai am zece minute. Scena pe care mi-o faci aici n-o pot invoca drept *force majeure*! Cu tulburarea ta nu mă pot dezvinovăţi în faţa unui judecător.

— Pot să-ţi mai dedic zece minute! Dacă nu te linişteşti între timp, Hélène – n-am să fiu în stare *să te las să te descurci singură*! Să mă vadă toată lumea zăcând aici!! Gândeşte-te ce rişti! Ca şi când aş mai avea ce să risc! îţi poţi pierde poziţia în societate! *Pe tine* te pot pierde! Şi cei cărora le aparţii? Eu nu mai *pot* aparţine nimănui în afară de tine!

Gerardo Dar eu nu-ţi aparţin ţie!

Hélène Nu mai am nimic de pierdut în afară de viaţă!

Gerardo. Şi *copiii* tăi?!

Hélène (sărind *în sus*): Cine m-a răpit de lângă ei.

Oskar! Cine m-a răpit de lângă copiii mei!

Gerardo Eu m-am aruncat în braţele tale?

Hélène (*pe cel mai înfocat ton*): Nu, nu! Să nu crezi una ca asta! Eu m-am aruncat de gâtul tău şi astăzi m-aş arunca din nou de gâtul tău! Nici soţul, nici copiii nu m-ar împiedica! Dacă mor, ştiu c-am trăit, Oskar! Mulţumită ţie am trăit! *Ţie* ţi-o datorez că m-am înţeles pe mine! *Ţie* ţi-o datorez, Oskar!

Gerardo – Hélène – linişteşte-te şi mă ascultă…

Hélène Da, da – mai zece minute…

Gerardo Linişteşte-te şi mă ascultă… (*se aşază amândoi pe divan*.)

Hélène (*privindu-l ţintă*): Ţie ţi-o datorez…

Gerardo Hélène – Hélène Nu vreau câtuşi de puţin să fiu iubită de tine!

Doar să respirăm acelaşi aer…!

Gerardo (*străduindu-se să-şi păstreze cumpătul*): Hélène – unui cm ca mine nu i se-aplică nicio noţiune burgheză. Am cunoscut în toate ţările Europei femei de societate. Mi-au făcut scene la despărţire

— Dar ştiau, în definitiv, ce datorează poziţiei lor. Astăzi mă aflu pentru prima oară-n viaţa mea în faţa unei izbucniri atât de pătimaşe cum este aceasta a ta.

— Hélène – mie mi se iveşte zilnic tentaţia să mă retrag cu o femeie sau alta într-o *Arcadie idilică*. Dar omul îşi are *datoriile* sale;

tu-ţi ai datoriile tale tot aşa de bine precum şi eu îmi am datoriile mele; iar datoria este suprema poruncă…

Hélène Acum, fără-ndoială, ştiu mult mai bine, Oskar, în ce constă suprema poruncă! Gerardo în ce?

— Nu cumva-n iubirea ta pentru mine??

— Asta o spune fiecare!

— Ceea ce o femeie vrea să impună afirmă că-i *line*, iar cine n-o ascultă că este un om rău. Asta ni se trage de la autorii de comedii. Ca să aibă casele-mbelşugate, răstoarnă lumea cu susu-n jos şi tratează cu multă înţelegere cazurile-n care o femeie îşi duce copiii şi familia la pieire, ca să se lase-n voiasim

Hélène Gerardo

Hélène Gerardo ţurilor. Şi mie-mi place să trăiesc ca turturelele. Dar, de când mă aflu pe lume, am plecat urechea-ntâi la datoria mea. Apoi, dacă s-a ivit ocazia, am savurat-o, fără-ndoială, din plin. Dar cine nu-şi îndeplineşte datoria nu-i îndreptăţit să ridice nici *cele mai neînsemnate pretenţii* în faţa celorlalţi oameni.

(*pierdută ca-n*tr-*un vis*): Asta nu-i redă mortului viaţa…

(*nervos*): Hélène, eu tocmai asta vreau, să-ţi dau înapoi viaţa! Eu tocmai asta vreau, să-ţi redau ce-ai sacrificat pentru mine! Ia-ţi-o numai, pentru] numele lui Dumnezeu! Ei, drăcia dracului, doar nu-i cine ştie ce! Hélène, cum se poate *umili* o femeie în halul acesta! *Unde-i* demnitatea ta!

— Cu cât dispreţ m-ai fi respins în limitele mele, dacă m-aş *ii-ndrăgostit* de tine, dacă-aş fi avut de gând să fiu gelos! Ce sunt eu în ochii societăţii tale! Un om care seară de seară face pe *paiaţa*!

— Hélène, vrei să te ciopârţeşti pentru un bărbat care a iubit sute de femei înaintea ta, care va iubi sute de femei după tine, făr-a se lăsa tulburat o secundă măcar în intimitatea lor! Vrei ca sângele tău, vărsându-se cald, să te facă *de râs* în faţa lui Dumnezeu şi-a lumii?

(*acelaşi joc*): Ştiu foarte bine că-ţi cer un lucru-ngrozitor, dar – cum să procedez altfel… (*liniştindu-se*): Ţi-am dat, Hélène, ceea ce am de dat. Mai mult decât am fost pentru tine nu pot fi nici pentru o prinţesă. Aş mai putea să te fac, cel mult, nefericită de moarte.

— Redă-mi acum libertatea! – înţeleg cât de greu îţi vine, dar –] te temi adesea că trebuie să mori. Şi eu tremur 1 adesea pentru viaţa

mea – susceptibil, aşa cum ajungi, ca artist, prin profesia ta!

— Nici nu-ţi; vine să crezi ce repede treci peste asta.

— Muljţumeşte-te, Hélène, cu faptul că viaţa noastră este 1 *o-ntâmplare*.

— Noi ne-am căutat fiindcă ne-am 1 iubit; noi ne-am iubit fiindcă ne-am găsit! Nu ne-am întrebat niciodată de numele mic (*Ridi\ când din umeri*.) – Să suport consecinţele faptelor mele, Hélène?

— Ai vrea să mi-o iei cu seriozi1 tate-n nume de rău că nu te-am *refuzat*, când ai

Gerardo

Gerardo venit aici sub pretextul să-ţi ascult vocea? – în privinţa asta îţi preţuieşti prea mult calităţile; pentru asta te cunoşti prea bine; pentru asta eşti prea mândră de frumuseţea ta.

— N-ai fost pe deplin sigură de victorie când ai venit aici? (*acelaşi joc*): Ce-am fost acum opt zile! Şi ce

— Ce sunt acum!

(*foarte lucid*): Hélène, pune-ţi *singura-ntreharea*: Ce-i rămâne de ales unui bărbat într-un asemenea caz? Tu treci unanim drept *cea mai frumoasă* femeie din oraş. Acum, ca artist, să m-aleg cu reputaţia unui sălbăticit, care se-ncuie-ntre cei patru pereţi ai săi înaintea fiecărei vizite a doamnelor?

— *A doua* eventualitate ar fi să te primesc şi să mă port astfel, ca şi când *n-aş înţelege* ce vrei de la mine. Prin asta *mi-aş* face, fără s-o merit câtuşi de puţin, reputaţia unui *nătărău*.

— A treia eventualitate: – Dar aceasta este *extrem* de periculoasă! – îţi explic, chiar de la prima ta vizită, într-un fel politicos, liniştit, ceea ce-ţi spun acum. Dar asta-i *foarte* periculos! Căci, făcând cu totul abstracţie de faptul că-mi vei răspunde-ndată pe un ton jignitor, c-aş fi un nătăfleţ înfumurat şi-nchipuit, pot s-apar, dacă treaba devine notorie, *într-o* lumină *cu totul curioasă*.

— Şi care este-atunci consecinţa, în cel mai bun caz, dacă resping cinstea care mi se face?

— Aş deveni în mâinile tale o jucărie neputincioasă şi vrednică de dispreţ, o ţintă a glumelor tale de femeie, o momâie pe care-o vei tachina *nepedepsită*, o vei batjocori, o vei întârâta până la nebunie şi-o vei pune pe scaunul de tortură, atât cât vei avea chef.

— Spune-mi tu singură, Hélène: – Ce-mi rămânea de făcut?

Hélène îl priveşte ţintă, îşi întoarce ochii de jur-împrejur, cerând ajutor, se-nfioară şi se chinuie să-şi găsească cuvintele.

N-am de ales în cazul acesta decât *un singur lucru*: – să-mi creez o adversară – care să mă *dispreţuiască* sau – să-mi creez o adversară care – cel puţin să aibă *respect* faţă de mine. Şi (*mângâindu-i părul*) Hélène! – nu te laşi dispreţuit de-o femeie unanim recunoscută ca frumoasă, aşa cum eşti

Hélène Gerardo
Hélène
Gerardo Hélène
Gerardo
Hélène
Gerardo
Hélène
Gerardo
Hélène
Gerardo
Hélène
Gerardo
Hélène
Gerardo tu.

— Se mai împacă şi-acum mândria ta cu rugămintea de-a te lua cu mine? (*vărsând şiroaie de lacrimi*): O, Doamne! o, Doamne! o, Doamne! o, Doamne! o, Doamne!… Poziţia ta socială îţi dă posibilitatea să mă *provoci*. Te-ai folosit de ea.

— Firește, eu cel mai puţin ţi-o pot lua în nume de rău.

— Dar nu mi-o lua tu-n nume de rău dacă-mi place să-mi ştiu drepturile-apărate.

— Niciun bărbat nu poate fi *mai sincer* cu vreo femeie decât am fost eu cu tine:

— Ţi-am spus că-ntre noi nu poate fi vorba de sentimente. Ţi-am spus că meseria mea mă-mpiedică să mă *leg* de cineva. Ţi-am spus că – reprezentaţiile melese-ncheie astăzi… (*ridicându-se*): îmi vâjâie capul! Aud vorbe, vorbe, vorbe, vorbe!

— Dar (*ducându-şi mâna la inimă şi la gât*) mă strânge-aici şi mă strânge-aici! Oskar

— E mai rău decât crezi! O femeie ca mine, mai mult sau mai

puţin – eu mi-am făcut datoria, am dat viaţă la doi copii. Ce-ai spune… ce-ai spune, Oskar, dacă mâine m-aş duce şi l-aş – şi l-aş ferici pe un altul aşa cum te-am fericit pe tine! Ce-ai zice de asta, Oskar!

— Vorbeşte!!

— Vorbeşte…

Nimic (*Uitându-se la ceas.*) Hélène… Oskar!! – (*în genunchi.*) *Viaţa-ţi* cer! Viaţă! E ultima oară când te rog asta! Cere-mi ce vrei! Numai asta nu! Numai *să mor* nu! Tu nu ştii ce faci! Nu eşti în toate minţile! Nu mai eşti stăpân pe tine! *Ultima oară*! Mă deteşti fiindcă te iubesc! Nu pierde vremea!

— Salvează-mă! Salvează-mă!

(*ridicând-o cu putere în sus*): Ascultă de-o vorbă bună! – ascultă de-o – vorbă bună…

(*pentru sine*): Fie!

Hélène – cât de mari sunt copiii tăi?

Unul are şase ani, celălalt patru ani.

Fete-amândouă?

Nu.

Cel de patru ani băiat?

Da.

Cel de şase ani fată?

Nu.

Băieţi amândoi?

Gerardo

Hélène Gerardo

Hélène Gerardo

Hélène Gerardo

Hélène Gerardo

Hélène Gerardo

Hélène Gerardo

Hélène

L

Da.

Nu ţi-e milă de ei? Nu.

Ce fericit aş fi dacă-ar fi ai mei!

— Hélène – vrei să-i laşi în seama mea? Da.

(*aproape glumeţ*): De-aş fi la fel de pretenţios ca tine – mi-aş

băga-n cap: O iubesc pe cutare şi cutare femeie şi n-o pot iubi pe nici care alta! S-o iau de soţie nu pot. S-o iau cu mine nu pot. Să călătoresc sunt nevoit.

— Ce să fac atunci cu mine?

(*de-acum încolo tot mai liniştită*): Da, da.

— Desigur.

— Te-nţeleg.

Fii convinsă, Hélène, mai sunt pe lumea asta o *mulţime* de bărbaţi ca mine. Eu nu sunt nici pe departe exemplarul bărbătesc de lux! Consideră-ntâlnirea noastră o *directivă* pentru tine. Spui că nu poţi trăi fără mine. Dar câţi bărbaţi *cunoşti* tu? Cu cât cunoşti *mai mulţi*, cu atât mai mult le scade valoarea. Atunci n-ai să-ţi mai iei viaţa din cauza vreunui bărbat. Nu-i vei preţui mai mult decât preţuiesc eu femeile. Mă consideri *asemenea ţie*. Aşa cum eu nu sunt. Vorbesc cu toată seriozitatea, Hélène. Niciunul dintre noi nu iubeşte anume un om sau altul, cu excepţia nătărăilor care nu cunosc decât unul. Fiecare-şi iubeşte *genul* său, pe care-l regăseşte pretutindeni, de-ndată ce ia act de el. Chiar dacă-ţi întâlneşti genul, ai oare-ntotdeauna şi certitudinea că vei fi iubit din nou? N-ai dreptul, Hélène, să te plângi de bărbatul tău! De ce nu *te-ai cunoscut* mai bine? Orice fată are *libertatea* să opteze. Nicio putere de pe pământ nu poate sili o fată să aparţină unui bărbat care nu-i place. Nu există niciun fel de siluire în privinţa femeilor. Asta-i o tâmpenie pe care vor s-o impună lumii doar acele femei care s-au *vândut* pentru cutare sau cutare avantaj material şi după aceea le-ar conveni să se sustragă îndatoririlor lor. (*zâmbind*): îşi violează contractul? (*umflându-se în pene*): Dacă *eu* mă vând, atunci măcar să-nchei afacerea cu un om cinstit! (*zâmbind*): Cine *iubeşte* nu-i cinstit?

Gerardo Nu!

— *Iubirea* este o virtute al dracului de bur-l

gheză! Să fie iubit o vrea *ţăranul*, care-şi înjuga" muierea împreună cu boul la plug. Iubirea este un refugiu pentru trândavi şi fricoşi! – în *lumea mare* în care trăiesc eu, fiecare om îşi are valoarea sa reală şi recunoscută. Dacă se unesc doi, apoi aceştia ştiu foarte exact *cât* preţuieşte fiecare. Pentru asta n-au nevoie de *iubire*!

Hélène (*rugându-l încă odată cu blândeţe*): Nu vrei să mă introduci în lumea ta mare?

Gerardo Hélène – vrei să-ţi dai toa a fericirea ta şi feri1
cirea alor tăi în schimbul unei plăceri trecătoare?
Hélène Nu.
Gerardo *îmi promiţi* că acum te vei întoarce liniştită la ai tăi?
Hélène Da.
Gerardo că nu vei muri – nici chiar aşa cum se moare de-o boală?
Hélène Da.
Gerardo îmi promiţi?
Hélène Da.
Gerardo Că-ţi vei face datoria de mamă şi de – soţie?
Hélène Da.
Gerardo Hélène!
Hélène Da.
— Ce mai vrei! – îţi promit.
Gerardo că pot pleca-n linişte?
Hélène (*ridicându-se*): Da.
Gerardo Mai un sărut?
Hélène Da – da – da – da – da…
Gerardo (*după ce o sărută lung*): La anul, Hélène, voi cânta din nou aici. Hélène la anul!
— Ce mult mă bucur!
Gerardo (*sentimental*): Hélène!
Hélène îi strânge mâna, îşi ia manşonul de pe fotoliu, scoate un pistol, şi-l descarcă în cap şi se prăbuşeşte.
Gerardo Hélène! (*Se clatină în faţă, se clatină înapoi şi cade într-un fotoliu.*) Hélène!
— *Pauză.*
Liftierul
Gerardo
Müller
Liftierul
Müller
Müller Gerardo
Müller Gerardo ier Gerardo
SCENA X
Cei dinainte. Liftierul. Müller, patronul hotelului. Servitorul

(*intrând, se uită la Gerardo şi la Hélène*): Domnule – domnule maestru cântăreţ!

Gerardo nu se mişcă. Liftierul se apropie de Hélène.

(*sare brusc, aleargă la uşă şi se ciocneşte de Müller, patronul hotelului. Trăgându-l în faţă*): Trimiteţi după poliţie! Trebuie să mă aresteze! Dacă plec, sunt un monstru, dacă rămân, sunt ruinat, violez contractul! mai am (*uitându-se la ceas*) un minut şi zece secunde. Repede. Trebuie să m-aresteze mai întâi!

Fritz, cel mai apropiat poliţist! Am înţeles, domnule Müller! Aleargă cât poţi!

Liftierul iese.

(*către Gerardo*): Nu vă faceţi griji, domnule maestru cântăreţ. Aşa ceva se-ntâmplă destul de des la noi.

(*îngenunchează* lângă *Hélène, îi apucă mâna*): Hélène!

— Mai trăieşte! mai trăieşte! (*Către Müller*:) Dacă mă arestează, se consideră *for ce mă-jeure*!

— Şi geamantanele mele?!

— Trăsura aşteaptă?

De douăzeci de minute, domnule maestru cântăreţ! (*Se duce la uşă şi-i dă drumul servitorului înăuntru, după care acesta duce un geamantan jos.*) (*aplecat peste Hélène*): Hélène! – (*Aparte*:) Rău nu pot să-mi facă! – (*Către Müller*:) N-aţi chemat niciun medic?

Doctorul a fost chemat urgent prin telefon. Va fi îndată aici.

(*cuprinzând-o pe Hélène de subsuori şi ridicând-o pe jumătate*): Hélène!

— Nu mă mai cunoşti.

Hélène?

— Medicul va fi aici într-o clipă!

— Oskarj al tău, Hélène!

— Hélène!!

Liftierul (*în uşa din mijloc rămasă deschisă*): Nici urmă de poliţist prin apropiere.

Gerardo (*uitând de toate, sare brusc, lăsând-o pe Hélène să cadă înapoi pe covor*): Trebuie să cânt mâine searâj la Bruxelles în „Tristan”! (*Lovindu-se în fugă de diferite mobile, iese pe uşa din mijloc.*)